

Lov na znanje

UP.02.1.2.01.0068

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda

PROJEKTI KONZORCIJ

Nositelj: Lovačka
udruga Benkovac

Partner: Agencija za
ruralni razvoj Zadarske
županije AGRRA

Divlja svinja (*Sus scrofa*)

Divlja svinja (*Sus scrofa*)

Klasifikacija

- Po lovnoj klasifikaciji divlja svinja pripada u divljač visokog lova
- Po tjelesnom ih pokrovu ubrajamo u dlakavu, a prema Zakonu o lovstvu u krupnu divljač zaštićenu lovostajom
- To je naša autohtona divljač
- Divlje svinje ubrajaju se u red parnoprstaša (*Artiodactyla*), podred nepreživača (*Nonruminantia*) i porodicu svinje (*Suidae*)

LOV NA ZNANJE

Divlja svinja (*Sus scrofa*)

Nazivlje

- Mužjaka divlje svinje nazivamo vepar, ženku divlja krmača ili krmača, a mlado do godine dana prase
- Mlade od kraja prve do kraja druge godine života zovemo nazimad

Divlja svinja (*Sus scrofa*)

Rasprostranjenost

- Divlje svinje nastanjuju gotovo sve kontinente svijeta
- Rezultat tako širokog areala rasprostranjenosti leži u velikoj prilagodljivosti vrste i njenim malim životnim zahtjevima
- Srednjo-europska divlja svinja rasprostranjena je diljem Europe, sjeverno od Pirineja i Alpa do zapadne Bjelorusije (izuzev Irske, Velike Britanije i dijela skandinavskih zemalja)

Divlja svinja (*Sus scrofa*)

Rasprostranjenost

- U Republici Hrvatskoj areal rasprostiranja divljih svinja je sve veći pa danas gotovo da i nema lovišta bez divljih svinja, a nalazimo ih i na nekim jadranskim otocima
- Kao pomoćni momenti u eksploziji populacije divljih svinja mogu se navesti smanjenje broja i rasprostranjenosti prirodnih neprijatelja, uvođenje uzgojnih mjera u lovišta i promjene klime
- Naime, kao prirodni ograničavajući čimbenik za širenje divljih svinja navodi se upravo klima, odnosno niske zimske temperature i debeli snježni pokrivač

Divlja svinja (*Sus scrofa*)

Izgled i građa tijela

- U odnosu na domaće svinje divlje se odlikuju snažno razvijenim prednjim dijelom tijela pa bi postotno izražen omjer prednjeg i stražnjeg dijela tijela iznosio 70:30
- Svinje mjere u visinu do grebena i do 110 cm, a u dužinu do 155 cm
- Rep može biti dugačak 15-20 cm
- Masa krmača kreće se do 150 kg, a veprova i do 300 kg

LOV NA ZNANJE

Divlja svinja (*Sus scrofa*)

Izgled i građa tijela

- Snažno i zbijeno tijelo prekriveno je gustim čekinjama tamnosmeđe do crne boje
- Jedna od karakteristika čekinja je da nemaju jedinstven vrh, odnosno svaka se račva u nekoliko dijelova
- Tek oprasena prasad je smeđe boje sa po dvije tamne pruge sa svake strane tijela
- Takva obojenost praseta naziva se livreja, a gubi se ujesen prvim linjanjem
- Osim čekinja dlačni pokrivač divljih svinja čini i kraća i mekša poddlaka te osjetilne dlake na dijelovima glave

Divlja svinja (*Sus scrofa*)

Izgled i građa tijela

- Posebnu karakteristiku mužjaka, ujedno i sekundarnu spolnu oznaku čini slin, vezivnotkivno zadebljanje potkožja plećke s elementima hrskavice
- Na glavi se nalazi dugo, jako i mišićavo rilo koje završava nosnicama
- Zubalo divlje svinje broji 44 zuba i prema tome se naziva kompletnim zubalom
- Zubna formula je I 3/3, C 1/1, P 4/4 i M 3/3
- Prva tri pretkutnjaka građena su slično onima u mesojeda, a posljednji pretkutnjak i svi kutnjaci odgovaraju zubima biljojeda

Divlja svinja (*Sus scrofa*)

Izgled i građa tijela

- Naročita karakteristika zubala divlje svinje su trajno rastući zubi očnjaci
- Očnjaci u gornjoj čeljusti vepra nazivaju se brusači, a u donjoj sjekači
- Brusače i sjekače vepra zajedno nazivamo kljove, a očnjake krmače klicama
- Klice ne pokazuju takvu tendenciju rasta i ne ubrajamo ih u trofeje
- Kljove vepra su trajno rastući zubi široko otvorenog korijena
- Rast im se ograničava međusobnim trljanjem sjekača o brusače pri čemu se formira brusna ploha
- Veći dio kljova smješten je unutar čeljusti (gotovo 2/3 njihove ukupne dužine)

Divlja svinja (*Sus scrofa*)

Izgled i građa tijela

- Temeljem određenih karakteristika sjekača moguće je odrediti starost vepra
- Jedna od najjednostavnijih, ali ujedno i najnepouzdanijih metoda je metoda po dužini brusne plohe
- Prema njoj je starost vepra jednaka dužini brusne plohe u cm kojoj pribrojimo još jedan cm (npr. 2 cm + 1 = starost), ukupan iznos tada jednak je broju godina dotičnog vepra
- Osnovna namjena kljova je samoobrana i borba sa drugim svinjama te pomoć pri rovanju

Europska unija
"Zajedno do fondova EU"

EUROPSKI STRUKTURNI
I INVESTICIJSKI FONDOVI

UČINKOVITI
S I POTENCIJALI

LOVČKA UDRUGA
BEOGRAD

Divlja svinja (*Sus scrofa*)

Osjetila

- Najrazvijenije osjetilo u divljih svinja je njih
- Osobe koje ih dugo vremena proučavaju tvrde da divlje svinje prema mirisu mogu razlikovati strane od poznatih osoba (lovočuvara, raznosiča hrane, itd.)
- Slijedeće osjetilo po razvijenosti je sluh
- Najslabije razvijeno osjetilo je vid pa se stoga uz povoljan vjetar i tiho prikradanje, svinjama može prići na veliku blizinu

Divlja svinja (*Sus scrofa*)

Ishrana

- Divlje svinje su svejedi u punom smislu riječi
- Prvenstveno se hrane različitom biljnom hranom, žitaricama, travom, šumskim plodovima i voćem
- Udio biljne hrane u prehrani divljih svinja kreće se od 80-90 %
- Istraživanja u Poljskoj pokazala su da podzemni dijelovi biljaka imaju udio u prehrani svinja oko 56 %, zelena biljna hrana oko 24 %, šumsko voće i plodovi oko 7 %, a hrana životinjskog podrijetla oko 13 %
- Od žitarica, divlje svinje ne preferiraju ječam, kojeg obično samo prožvaču i ispljunu, pri čemu iskoriste oslobođeni sok
- Najomiljenija prirodna biljna hrana za divlje svinje su kesten i žir

LOV NA ZNANJE

Divlja svinja (*Sus scrofa*)

Ishrana

- Od hrane životinjskog podrijetla glavninu pak čine gusjenice, različite ličinke i strvine, ali i sve životinje koje mogu uhvatiti i savladati, prvenstveno sitni glodavci, mladunčad i ranjena ili bolesna divljač
- U svemu tome valja naglasiti da divlje svinje u svoju ishranu uključuju velik broj različitih za poljoprivredu štetnih kukaca i glodavaca
- Štete koje divlje svinje nanose poljoprivrednim kulturama proizlaze poglavito iz rovanja, valjanja i gaženja, a manje od stvarnog hranjenja
- Činjenica da divlje svinje rado pojedu mladunčad ostale divljači osnovni je razlog iz kojeg se divlje svinje ne drže zajedno sa ostalim vrstama u gaterskom uzgoju

Divlja svinja (*Sus scrofa*)

Životni prostor

- Divlje svinje pokazuju veliku prilagodljivost staništu
- Tako ih možemo naći u šumama, otvorenim površinama ispresijecanim šumarcima ili pak otočnim staništima
- Ne treba zaboraviti da stupanj aktivnosti i vjernosti određenom staništu ovisi o uznemiravanju u tom staništu
- Za svoja počivališta divlje svinje izabiru uglavnom gustiše u blizini šuma
- Aktivnost uglavnom ispoljavaju na livadama, oranicama, šumarcima i šumama
- Obzirom je za rovanje neophodno meko i vlažno tlo, divlje svinje se najradije zadržavaju u vlažnim područjima

LOV NA ZNANJE

Divlja svinja (*Sus scrofa*)

Aktivnosti

- Noć je razdoblje u kojem su divlje svinje najaktivnije
- Još jednom valja naglasiti kako je njihova aktivnost uvelike ovisna o stupnju uznemiravanja
- U većini lovišta su divlje svinje preko dana obično skrivene u udubinama na zemlji, zbijene jedna do druge, u nekom gustišu ili trstici

Divlja svinja (*Sus scrofa*)

Način života

- Divlje svinje su društvene životinje, a od navedenog pravila odstupaju samo stari veprovi koji žive samotnjački
- Zreli veprovi priključuju se krdu tek u jesen kada se bore za pravo parenja
- Osnovu zajednice čini krdo predvođeno starom i iskusnom krmačom
- Zajedno sa starijim krmačama i prasadi u krdu se zadržava i određeni broj nazimadi i mladih krmača
- Takvo krdo broji obično do 30 jedinki

LOV NA ZNANJE

Divlja svinja (*Sus scrofa*)

Način života

- Veličina krda ovisi naravno o brojnosti divljih svinja, ali uvelike i o stupnju uznemiravanja u lovištu
- Što je uznemiravanje manje to su krda veća
- Mladi mužjaci u dobi od 2 godine napuštaju krdo i eventualno formiraju male skupine od 3-6 članova
- Ženke također ponekad napuštaju krdo, ali samo u potrazi za novim
- Iznimno se mogu naći i skupine od 2-3 krmače

Divlja svinja (*Sus scrofa*)

Način života

- Krdo je uređeno po strogim hijerarhijskim pravilima
- U slučaju veprova, rang pojedinog vepra određuje njegova snaga
- Unutar krda na vlast se dolazi starošću i iskustvom, dakle određeni "psihički" momenti imaju prednost nad golom snagom
- To vrijedi sve dok je životinja zdrava, ako oboli njen status se znamo promijeni

Divlja svinja (*Sus scrofa*)

Način života

- Uzajamno timarenje i češanje pospješuje veze unutar svakog krda
- Odnos divljih svinja prema drugim vrstama je uglavnom miran (druge vrste im se miču s puta)
- Posebnu plašljivost pred svinjama pokazuju srne koje pred njima uvijek bježe
- U svakom lovištu koje gospodari sa divljim svinjama mora postojati kaljužište
- Kaljužanje predstavlja ugodu, ali služi i za hlađenje tijela i prekrivanje kože slojem blata
- U taj sloj blata uklope se ektoparaziti koje svinja uklanja češanjem
- Češališta su mjesta u šumi na kojima se divlje svinje češu o drveće i time skidaju sloj nagomilanog blata

LOVNA ZNANJE

Divlja svinja (*Sus scrofa*)

Razmnožavanje

- Parenje divljih svinja nazivamo bucanjem
- Početak parenja divljih svinja ovisi prvenstveno o prehranbenim prilikama
- Parenje traje od sredine jeseni do prosinca, a stare krmače se pare prve
- Najveći postotak krmača biva oplodjen u studenom i prosincu

Europska unija
"Zajedno do fondova EU"

EUROPSKI STRUKTURNI
I INVESTICIJSKI FONDOVI

UČINKOVITI
S I
POTENCIJALI

Divlja svinja (*Sus scrofa*)

Razmnožavanje

- U vrijeme parenja mužjaci prilaze krdu i međusobno se bore za pravo parenja
- U to vrijeme su svi veprovi iznimno razdražljivi i agresivni
- Upravo u vrijeme parenja vepar izlučuje veće količine sline i njome obilježava stabla, ali i bokove i leđa krmača
- Pored toga vepar učestalo mokri, posebice na mjestu na kojem je mokрила krmača

Divlja svinja (*Sus scrofa*)

Razmnožavanje

- Borbe veprova su žestoke i mogu se čuti na većoj udaljenosti, no ipak vrlo rijetko imaju ozbiljnije posljedice
- Tome je razlog dobra zaštićenost vepra debelom kožom i "slinom", ali i zbog toga što većina naguravanja prolazi bez uporabe kljova
- U pravilu, odlučujući čimbenici za pobjedu u borbi su tjelesna masa i veličina, kao i veličina kljova
- Ponekad se ipak zna dogoditi da mlađi, ali borbeniji vepar pobijedi većeg i starijeg
- Vepar pobjednik ostaje sa krmačama do završetka parenja, ukoliko taj položaj ne izgubi od drugog vepa

LOV NA ZNANJE

Divlja svinja (*Sus scrofa*)

Razmnožavanje

- One krmače koje se u određeno vrijeme ne tjeraju preuzimaju vođenje prasadi i na taj način ih sklanjaju od agresivnih veprova
- Graviditet krmača traje oko 117 dana
- Većina krmača oprasi se od ožujka do travnja
- Neposredno pred prasenje, krmače napuštaju krdo i slažu gnijezdo od nakupine granja, suhe trave, lišća i vlastite dlake, u kojem se i prase

Divlja svinja (*Sus scrofa*)

Razmnožavanje

- Nekada je broj prasadi po krmači bio malen i iznosio od 4-6, danas je taj broj veći i može iznositi i do 12 prasadi po krmači
- Prasad siše oko 3 mjeseca, a osamostaljuje se sa 6 mjeseci
- Svi pripadnici krda brinu se o praščićima
- Spolnu zrelost divlje svinje danas postižu već sa 9 mjeseci starosti

LOVNA ZNANJE

Divlja svinja (*Sus scrofa*)

Životni vijek

- Divlje svinje mogu doživjeti do 25 godina
- Veliki problem za populaciju divljih svinja predstavlja nepravilni odstrjel
- Pravilni odstrjel trebao bi obuhvatiti čak do 70 % prasad i nazimad
- Za održavanje pravilne strukture populacije, ali i pravilne funkcije krda treba maksimalno štedjeti odrasla grla

Divlja svinja (*Sus scrofa*)

Životni vijek

- Procjena starosti i spola divljih svinja u prirodi je teška
- Spol možemo procijeniti prvenstveno prema čuperku dlaka na prepuciju
- Osim toga osamljeno žive uglavnom veprovi, ali treba biti oprezan jer može biti riječ i o visoko gravidnoj krmači koja se odvojila od krda radi prasenja

LOV NA ZNANJE

Divlja svinja (*Sus scrofa*)

Bolesti i neprijatelji

- Divlje svinje su poprilično otporne na bolesti
- Najveće neprilike čini im bruceloza i klasična svinjska kuga koja u svojim epizootijama zna uzeti i do 80 % populacije prije nego iščezne
- Od ostalih oboljenja valja istaknuti trihinelozu, plućne vlasce i razvojne stadije trakavica
- Prirodni neprijatelji divljih svinja su vukovi, dočim su ris, medvjed i lisica uglavnom opasni za slabo čuvanu prasad

Europska unija
"Zajedno do fondova EU"

EUROPSKI STRUKTURNI
I INVESTICIJSKI FONDOVI

UČINKOVITI
S I
POTENCIJALI

Divlja svinja (*Sus scrofa*)

Posebne napomene

- Divlje svinje su u pravilu plahe životinje koje se miču pred ljudima i prije nego ih vidimo
- Ipak i najmanje prase kad je stjerano u kut postaje borbena i napada
- Upravo stoga u susretu sa divljim svinjama, a posebice u sezoni parenja treba ostati miran i ukloniti im se da imaju mjesta za prolaz
- Još bolje je biti dovoljno glasan kako bi nas svinje mogle na vrijeme čuti i ukloniti se
- Posebnu pozornost treba posvetiti krmačama sa mladima i ranjenim životinjama
- Krmača u pravilu grize i nastoji svog protivnika oboriti pri čemu nanosi teške ozljede, nagnječenja i prijelome
- Vepar napada najčešće jednom, u prolazu, pri čemu udara kljovama sa strane

LOVNA ZNANJE

Hvala na pažnji

Program socijalnog uključivanja 2

2. Modul

AGRRA, Senad Salihović, mag.ing.agr.

senad.salihovic@agrra.hr

Osnovne informacije

Razdoblje provedbe

- 03. travnja 2020. godine - 03. travnja 2022. godine

Područje provedbe

- Grad Benkovac

Ukupna vrijednost

- 1.155.802,00 HRK (100% bespovratna sredstva)